

Metsähallitus
PL 94
01301 VANTAA
kirjaamo@metsa.fi

LAUSUNTO

12.2.2020

Dnro 066/2020

Viite: Vätsärin erämaa-alueen hoito- ja käyttösuunnitelmaluonnos, MH 5887/2018

Suunnittelualue koostuu Inarin kunnassa sijaitsevasta varsinaisesta Vätsärin erämaa-alueesta ja Natura –verkostoon kuuluvasta erityisten suojelutoimien alueesta (SAC). Alueen kokonaispinta-ala on 159 986 hehtaaria. Alue sijoittuu saamelaiden kotiseutualueelle neljän paliskunnan alueelle. Alue kuuluu lähes kokonaan kolttala-alueeseen, jossa kolttala-saamelaisilla on kyseisen lain turvaama asema ja oikeudet.

Vätsärin erämaa-alue on kaikille neljälle paliskunnalle tärkeää, rauhallista laidunluuetta. Erämaa-alueen merkitys paliskuntien toimintaedellytysten turvaamiseksi on suuri. Alueelle sijoittuu kaikkien neljän paliskunnan aitarakenteita, useita porokämppejä ja poroerotusaitoja. Suomen ja Norjan valtakuntien välinen poroesteita kulkee Suomen puolella valtakunnan rajan tuntumassa.

On hyvä, että koko alue on tarkoitus osoittaa syrjävyöhykkeeksi. Sillä turvataan erämaa-alueen perustamistarkoitus. Poronhoito perustuu porojen vapaaseen laiduntamiseen, erilaisiin vuodenaikaisiin laidunalueisiin sekä poronhoidon muihin toiminnallisiin alueisiin. Yhtenäiset laidunalueet ja porojen laidunnusrauha ovat poronhoidon tärkeimpiä edellytyksiä. Erilaiset suojelualueet ovat poronhoidon kannalta monin tavoin hyvin tärkeitä, koska poronhoidon kannalta haitallinen tai häiriötä aiheuttava muu maankäyttö näillä alueilla on kiellettyä, vähäistä tai rajoitettua.

Palojatkumoalueita suunniteltaessa tulee ottaa huomioon luonnolliset metsäpalot. Mikäli metsäpaloja on muutoin riittävästi, ei ole syytä polttaa erämaa-alueen arvokasta metsää. Olosuhteet muuttuvat paloille suotuisammaksi ilmastonmuutoksen myötä. Metsäpalot edistävät osaltaan ilmastonmuutosta. Mikäli metsäpalo syttyy alueella luonnollisesti, saattaa se levitä hyvinkin suureksi, koska alue on tietöntä ja vaikeasti tavoitettavissa. Myös Venäjän rajan läheisyys lisää riskiä hallitsemattomasta maastopalosta. Mikäli paloja tehdään, tulee asiasta neuvotella etukäteen paliskuntien kanssa.

Hirvien nuolukivien asettamista ei tulisi sallia alueelle. Hirvien nuolukivistä on haittaa poronhoidolle, koska porot kulkevat epätoivotuille alueille nuolukivien perässä tai sitten jäävät tarpeettomasti oleskelemaan niiden lähistölle. Nuolukivien asettaminen aitojen läheisyyteen voi lisätä myös aitojen rikkoontumisia ja aiheuttaa ylimääräisiä korjauskustannuksia. Nuolukiviä on viety aiempina vuosina Inarijärven saariin ja tämä on ainakin Paatsjoen paliskunnan alueella aiheuttanut porojen siirtymistä saariin.

Paatsjoen paliskunta kannattaa moottorikelkkauran lakkauttamista. Moottorikelkkaura aiheuttaa poronhoidolle häiriötä. Ennakoitu matkailun kasvu lisää turistiliikennettä alueelle. Paliskunnan kanta tulee huomioida suunnittelussa. Mikäli ura siirretään uudelle alueelle, on sen alueen paliskuntien kanssa neuvoteltava riittävän aikaisessa vaiheessa poronhoitolain 53 §:n mukaisesti.

Paliskuntain yhdistys näkee hyvänä, että koiravaljakkotoimintaa alueella supistetaan sen aiheuttamien haittojen ja häiriöiden vuoksi. Myös kelkkailun ohjaaminen ja rajoittaminen porojen vasoma-alueilla on tärkeä toimenpide poronhoidolle. On myös hyvä, että poronhoito on huomioitu Vätsärin ylängöllä rajoittamalla tukikohtien rakentamista.

Maasuurpetojen poroelinkeinolle aiheuttamat vahingot ovat olleet erittäin korkealla tasolla viimeisen kymmenen vuoden ajan. Ainoa keino vähentää vahinkoja sekä valtion petovahinkokorvausten maksutaakkaa, on vahinkoa aiheuttavien maasuurpetojen poisto. Eriytyisen suurta vahinkoa aiheuttavien petojen poikkeuslupametsästyksessä tulee olla jatkossakin mahdollista suunnittelualueella.

Poronhoito on huomioitu suunnittelussa hyvin. Mahdollisia uusia reittejä, maastoliikennettä, muuta maankäyttöä tai muita poronhoitoon vaikuttavia toimenpiteitä suunniteltaessa on edelleen neuvoteltava paliskuntien kanssa.

PALISKUNTAIN YHDISTYS

Anne Ollila
toiminnanjohtaja

mba/ao